KINNITATUD
Lagedi Kool
13.11.2017
direktori käskkiri nr 1-2/90

Lagedi Kool

KRIISIOLUKORRAS TEGUTSEMISE PLAAN

2017

KINNITATUD
Lagedi Kool
13.11.2017
direktori käskkiri nr 1-2/90

SISUKORD

SISUKORD 2
1 ÜLDISED ANDMED 3
1.1 Üldandmed 3
1.2 Dokumendis kasutatavad põhimõisted 3
1.3 Üldised tegevusjuhised 3
1.4 Kooli kriisimeeskond 3
1.5 Informatsiooni jagamine 5
1.6 Tegutsemine politsei- ja päästetöötajate saabumisel 6
1.7 Tegevused pärast hädaolukorda 6
2 KRIISIPLAAN VASTAVALT HÄDAOLUKORRALE 8
2.1 Tulekahju 8
2.2 Äkkrünnak 9
2.3 Füüsiline vägivald 9
2.4 Õpilane alkoholijoobes või meelemürkide mõju all 10
2.5 Surmajuhtum 10
2.6 Liiklusõnnetus õpilasega 11
2.7 Koolitraumad 12
2.8 Suitsiid 13
2.9 Toidumürgitus koolis 14
3 JUHISED ÕPETAJALE 15

KINNITATUD
Lagedi Kool
13.11.2017
direktori käskkiri nr 1-2/90

1 ÜLDISED ANDMED

1.1 Üldandmed

Asutus: Lagedi Kool
Aadress: Kooli 18, Lagedi Rae vald
Direktori tel: 672 1701, mobiil: 555 39050
Kooli pidaja: Rae Vallavalitsus
Esindaja tel: 521 3893
Hädaabi telefon: 112
Kaasatavad spetsialistid: Päästeameti Põhja-Eesti esindus

1.2 Dokumendis kasutatavad põhimõisted

Hädaolukorrana käsitatakse sündmust või sündmuste ahelat, mis ohustab koolis viibivate isikute elu ja tervist, kahjustab oluliselt keskkonda või tekitab ulatuslikku majanduslikku kahju.
Kriisi ja kriisiolukorra mõistet kasutatakse hädaolukorra sünonüümina.
Riskigruppi kuuluvad õpilased – õpilased, kellel on potentsiaalne võimalus hädaolukorda sattuda või seda põhjustada.

1.3 Üldised tegevusjuhised

- Veendu, et olukord on sinu jaoks ohutu.
- Vajadusel taga oma ohutus.
- Helista 112 ja teavita olukorrast: kirjelda toimunut, ütle kooli nimi/aadress, ütle oma nimi.
- Teavita direktorit.

Hädaolukorras tegutsemise juhised ja teavitamine
1. Direktor kutsub kokku kriisimeeskonna ja teavitab neid olukorrast: räägib, mis on toimunud ja kuidas edasi tegutseda.
2. Kriismeeskond paneb kokku info, mida edastada õpetajatele.
3. Õpetajad teavitavad direktorilt saadud info põhjal õpilasi.
4. Meediaga suhtleb direktor.
5. Edasine tegutsemine toimub vastavalt kooli kriisiplaanile.

Hädaolukorra lahendamise juhtimise ja koordineerimise korraldus
Hädaolukorra avastaja või sellest teadasaaja hindab olukorda ja otsustab teavitamise järjekorra:
1. Päästeameti sekkumist nõudvate situatsioonide korral teavitab esmalt päästeametit (telefonil 112) ja siis kooli direktorit. Muude hädaolukordade puhul teavitab kooli direktorit.
2. Õppejuht / majandusjuht koordineerib hädaolukorra lahendamist.
3. Direktor teavitab õppejuhti ja vajadusel majandusjuhti.
4. Õppejuht koostöös sotsiaalpedagoogi ja psühholoogiga koordineerib hädaolukorra järgseid tegevusi.

1.4 Kooli kriisimeeskond

Kriisimeeskonna kutsub kokku kooli direktor
Kriisimeeskond:
Direktor

KINNITATUD
Lagedi Kool
13.11.2017
direktori käskkiri nr 1-2/90

Õppejuht
Majandusjuht
Sotsiaalpedagoog
Huvijuht
IT juht
Psühholoog

Kooli kriisimeeskond:

- Töötab välja ja täiendab vajadusel kooli hädaolukorras tegutsemise plaani.
- Koordineerib kooli töötajate valmisoleku tagamist hädaolukorras tegutsemiseks (viib läbi koolitusi, evakuatsiooniõppusi jm).
- Koordineerib hädaolukorras tegutsemist.

Vähemalt kord õppeaastas viiakse kogu koolile läbi evakuatsiooniõppus.
Õpilastele viiakse läbi koolitusi või praktilisi üritusi hädaolukorras tegutsemise kohta vähemalt kord õppeaastas.
Direktori puudumise korral asendaja õppejuht
Õppealajuhi **puudumise korral asendaja majandusjuht**
Ohust informeerimine:
Ükskõik, mil viisil teada saadud infost, et kooli territooriumil asub oht, tuleb selle teadasaajal kohe kooliraadio kaudu informeerida kooli personali ja õpilasi.

Äkkrünnakust või selle otsesest ohust teavitab info valdaja peale personali ja õpilaste hoiatamist kohe häirekeskust lühinumbril 112. !!!
Kogu teadaolev info teada anda võimalikult lühidalt. Kõneleda tuleb rahulikult, küsimustele tuleb vastata täpselt.

Koolis hädaolukorra lahendamisega seotud isikute ülesanded:

- **Direktor** – võtab vastu otsuseid, suhtleb politseiga, pärast kriisi meediaga. Suhtleb lastevanematega pärast hädaolukorda, selgitab toimunut.
- **Õppejuht**– annab ülevaate õpilaste liikumisest, raporteerib vahetult toimuvast. Vastutab õpilaste ja personali kohaloleku ja puudumise info edastamise eest politseile. Õppejuhi puudumise korral võtavad ülesande endale aineõpetajad, kes kontrollivad õpilaste kohalolekut klasside kaupa ja edastavad info kas kooli direktori kaudu või otse politseistaapi. Koordineerib tööd õpilastega evakuatsioonipunktis. Direktori korraldusel teavitab esimesel võimalusel lapsevanemaid hädaolukorrast Stuudiumi vahendusel (tervet kooli hõlmava olukorra puhul) või telefoni teel üksiku lapsega seotud hädaolukorrast.
- **Majandusjuht**– suhtleb politsei ja tuletõrjega, tagab turvalisuse kooli territooriumil. Korraldab hoone plaanide, vajaminevate uste võtmete ja muu vajaliku andmisega politsei- ja päästeametnike kasutusse. Vastutab tagavaraväljapääsude avatavuse eest. Hoolitseb häiresignaali jõudmise eest majanduspersonalini.
- **Sotsiaalpedagoog**– suhtleb lastevanematega; juhib tööd riskigruppi kuuluvate õpilastega. Riskigruppi kuuluvad õpilased, kellel on potentsiaalne võimalus hädaolukorda sattuda või seda põhjustada. Jälgib, et ei toimuks rüselemist ega paanikat ning abistab neid, kes ei suuda tekkinud olukorras orienteeruda. Sõltuvalt hädaolukorra iseloomust teeb ettepanekud direktorile järeltegevuste korraldamiseks (kriisinõustamine, vestlused klassidega, ennetustegevused jms).
- **Huvijuht** – koordineerib tööd õpilastega hädaolukorras tegutsemise valmiduse tagamiseks. Telefoniside ülekoormuse vältimiseks, jälgib ning selgitab õpilastele omaste või kõrvaliste isikutega suhtlemist.
- **IT juht** - direktori korraldusel teavitab esimesel võimalusel lapsevanemaid hädaolukorrast kooli kodulehel (tervet kooli hõlmava olukorra puhul).

- **Sekretär** – kontrollib, kas 112 on hädaolukorrast teavitatud. Teeb kindlaks, kes personalist on kohal, ning selgitab välja puuduvate asukoha. Edastab info õppejuhile.

Kriisimeeskonna iga-aastase tegevuse analüüsi kontrollnimekiri:

- Kriisimeeskonnas on olemas kõik vajalikud liikmed. Vajadusel korrigeerida nimekirja.
- Kriisimeeskonna liikmed on teadlikud oma kohustustest ja vastutusest. Vajadusel korrigeerida kohustuste ja vastutuse jaotumist.
- Hädaolukorras tegutsemise plaan on üle vaadatud ja täiendatud.
- Hädaolukorras tegutsemise mapi sisu on kontrollitud ja vajadusel täiendatud.
- Kaasatavate spetsialistide kontaktandmed on kontrollitud.
- Uued õpilased on teavitatud hädaolukorras tegutsemise juhistest.
- On olemas ülevaade riskirühma kuuluvatest õpilastest.
- Spetsiifilised nõuded erivajadustega laste ohutuse tagamiseks hädaolukorras on välja selgitatud.
- Uued õpetajad on teavitatud hädaolukorras tegutsemise juhistest.
- Iga-aastased õppused hädaolukorras tegutsemise valmiduse tagamiseks on läbi viidud.

Hädaolukorras tegutsemise mapi sisu:

- Infoleht direktori, päästeameti telefoninumbritega
- Klasside ja õpperühmade loend
- Info erivajadustega õpilaste spetsiifiliste nõuete kohta
- Kooli ümbruse kaart
- Koolimaja plaan korruste kaupa
- Info esmaabikomplektide ja tulekustutite asukoha kohta
- Kirjutusvahend
- Helkurvest
- Üldvõti

Hädaolukorras tegutsemise mapp asub administraatori juures.

1.5 Informatsiooni jagamine

Evakueeritute informeerimine: evakuatsioonipunkti antakse sündmust puudutavat infot kooli kontaktisiku (direktori) või kohalviibivate politseiametnike kaudu.

Personali omavaheline suhtlemine: Telefoni teel suhtleb vajadusel koolitöötajatega kriisimeeskond või keegi teine kriisimeeeskonna loal. See on oluline, et liinid poleks hõivatud, kui on vaja ohus olevale töötajale juhiseid jagada. Äkkrünnaku korral tohib telefoni teel üksteisele helistada vaid juhul, kui ollakse täiesti veendunud, et teine osapool ei ole ohus. Kui ei olda selles kindel, tuleb luba helistamiseks saada politseistaabi kaudu.

Suhtlemine omastega: telefoniside ülekoormamise vältimiseks tuleb hoiduda kõrvalistele isikutele helistamisest.

Õpilaste suhtlemine lapsevanematega: õpilastele tuleb selgitada, et telefoniside ülekoormamise vältimiseks ei tohi reeglina nad ise helistada. Vastu tuleks võtta vaid lapsevanemate kõnesid, mis peavad olema lühikesed.

Lastevanemate kohaletulemisel tuleb anda neile võimalus lapsega kokkusaamiseks. Loa lapse kojuminekuks koos lapsevanemaga annab politseistaap või evakuatsioonipunktis olev politseiametnik. Kui lapsevanem tungivalt nõuab oma lapse äraviimist ja staabil ei ole aega selle asja otsustamiseks siis konfliktsituatsiooni vältimiseks tuleb seda lubada. Kindlasti lapsevanema ja lapse andmed kirja.

Lapsevanemate informeerimine: lapsevanematele koostatakse kiri, milles selgitatakse juhtunut. Kiri sisaldab politseiga kooskõlastatud infot sündmuse kohta, teavet võimalikest ajutistest muutustest õppetöö korralduses ning õpilastele ja vanematele pakutavast abist. Väljaantavat info kooskõlastatakse politseistaabiga. Kirjale lisatakse kontaktisikute nimed ja telefoninumbrid, kes on volitatud vanemate küsimustele vastama. Kiri avalikustatakse kooli koduleheküljel ja saadetakse lapsevanematele Stuudiumi kaudu. Teavituse eest vastutab kooli õppejuht.

1.6 Tegutsemine politsei- ja päästetöötajate saabumisel

- Pääste- ja politseiametnike saabumisel tuleb majandusjuhil minna nende juurde kontaktisikuks. Majandusjuhi puudumisel läheb sinna keegi teine, soovitavalt juhtkonnast, kel on hetkeolukorrast kõige parem ülevaade. Kontaktisikuid võib olla mitu. Kontaktisik annab politseile ruumide võtmed ja hoonete plaanid või annab selgitusi nende asukohast.
- Politseile ja/või päästeametnikele vajaminevad ruumide uste võtmed asuvad administraatori laua juures, samas asub ka hoone plaan.
- Evakueeritud personal ja õpilased on kohustatud kogunema evakuatsioonipunkti, kus nad jäävad ootama edasisi korraldusi.
- Evakuatsioonipunktis kontrollib õpilaste nimed üle klassis tundi andnud aineõpetaja (vahetunni ajal toimunud evakuatsiooni puhul õpetaja, kes viimati andis selles klassis tundi). Aineõpetaja edastab informatsiooni kohalolevate ja puuduvate õpilaste kohta õppejuhile (evakuatsioonipunktis infot koordineeriv õpetaja). Ülevaade tuleb saada ka personali kohta. Õppejuht edastab laekunud informatsiooni kooli kontaktisikule (direktorile ja majandusjuhile), kes on kaasatud staapi, mis on loodud pääste- ja politseiametnikest ning kes juhivad sündmuse lahendamist. Puuduvate õpilaste/personali all tuleb mõista isikuid, kes võivad olla jäänud koolihoonesse.
- Kui evakuatsioonipaigas selgub, et kellelgi on informatsiooni, mida politsei või päästjad peaksid teadma, siis edastatakse see viivitamata kooli kontaktisiku kaudu staapi. Võimaliku telefoniside ülekoormatuse tõttu tuleb info edastada käskjala vahendusel.
- Vajades kiirabi evakuatsioonipunktis helistada 112.
- Evakuatsioonipunkti tulevad politseiametnikud, kes koos õppealajuhiga tegutsevad vastavalt ohuhinnangule.

1.7 Tegevused pärast hädaolukorda

Kriisiolukorras hindab direktor (või tema asendaja) olukorda ning annab personalile ja õpilastele selged tegevusjuhised ning püüab olukorda stabiliseerida. Koolijuht vastutab selle eest, et kohe kutsutaks vajalik abi. Koolijuht juhib ja toetab oma personali, et õpilaste kaitsmisel tegutsetaks rahulikult.

Pärast olukorra rahunemist korraldab direktor kõikide koolis töötava personali nõupidamise. Koosolekule kaasatakse politsei- ja päästeametnikud ning kohaliku omavalitsuse esindajad. Vajadusel kaasatakse koosolekule teisigi ametkondi.
Selgitatakse välja personali enda vajadused ning hinnatakse ressursse probleemide lahendamiseks.

Pärast hädaolukorda lepitakse kokku:

- kuidas suheldakse õpilaste kodude ja lähedaste inimestega;
- kuidas kriisi tõttu kannatanud peresid toetada;
- kavandavatest meetmetest;
- milliseid ühiseid tegevusi korraldatakse olukorra käsitlemiseks ning määratakse nende tegevustega seonduv vastutus;
- kuidas erinevates klassides juhtunut käsitletakse; välditakse kriisi liigset käsitlemist ja rõhutatakse, et õpetaja esmaseks ülesandeks on ära kuulata, vastata küsimustele, anda teavet ja jälgida õpilaste võimalikke kriisiga seonduvaid reageeringuid;
- kuidas ja kes annab teavet võimalikele meediakanalite esindajatele;
- kuidas suheldakse koostööpartneritega, millist ekspertide vms abi on võimalik saada koolist väljastpoolt.
- kuidas töö jätkamist personali vahel jagatakse ja arutatakse, millist abi nad vajavad.

- Direktor korraldab nõupidamise kooli kriisimeeskonnaga. Selle käigus lepitakse kokku:
- tegevussuunad, vastutus ja tööjaotus;
- milline on kellegi roll suhtlemisel peredega ning õpilaste abivajadust puudutava teabe saamisel;
- kes ja millist abi saab koolis pakkuda ning kuidas toimub rohkem tuge vajavate õpilaste suunamine väljastpoolt antava abi juurde;
- kuidas kriisimeeskonna töötajad toetavad muud personali.

- Direktor hoolitseb, et toimuks koolipere kogunemine vanuseastmeti.
  Selle organiseerimisel tuleb arvestada järgmisi asjaolusid:
- kogunemist planeeritakse hoolikalt ning selle kestuse kavandamisel arvestatakse ka õpilaste vanusega;
- kogunemist juhib direktor või tema poolt määratud isik;
- kogunemisel käsitletavaid küsimusi tutvustatakse lühidalt ja kõigile arusaadavalt:
    - toimunu lühikirjeldus;
    - keda asi on otseselt puudutanud ja kuidas;
    - millised on võimalikud reageeringud;
    - kuidas koolis juhtunut lähipäevil arvestatakse.

Juhtunuga seonduvat arutletakse õpilastega klassides vastavalt vajadustele.

2 KRIISIPLAAN VASTAVALT HÄDAOLUKORRALE

2.1 Tulekahju

Kui oled avastanud tulekahju, siis tegutse järgmiste juhiste järgi

1. Helista 112 ja teata tulekahjust häirekeskusele
2. Informeeri tulekahjust läheduses olevaid inimesi ja käivita tulekahjusignalisatsioon
3. Häirekeskusesse helistamisel tuleb edastada info toimuva kohta ja võimalusel alustada oma elu ja tervist ohtu seadmata tule kustutamist

Tulekahju korral jäta alati meelde järgmised reeglid:

- Liigu võimalikult ohutult
- Ole võimalikult nähtav
- Ära satu paanikasse
- Anna kohale saabunud juhtkonna esindajale / päästeteenistuse töötajatele informatsiooni
- Enne elektriseadmete kustutamist veendu, et need pole voolu all
- Välitingimustes proovi vältida tule suhtes allatuult jäämist
- Väldi põlemisgaaside sissehingamist, sest need võivad olla mürgised

Mida teha, kui koolis on tulekahju:

- Kui koolimaja koridorid on täitunud suitsuga, siis on turvalisem jääda klassi
- Klassis olles tuleb hoida klassiuks suletuna (mitte lukus!). Mine akende juurde ja anna endast igal võimalikul moel märku.
- Kui ukse pragudest tuleb suitsu, siis tuleb need võimalusel riietega kinni toppida. Kui klassiruumis on vett, siis kasta need riided eelnevalt märjaks.
- Aknast immitseva suitsu korral tuleks aknad tihendada samal meetodil nagu uksed.
- Kui siiski läheb olukord klassis selliseks, et seal ei ole võimalik olla, siis tuleb õpetaja korraldusel kõigil koos tegutseda. Läbi suitsuse keskkonna liikumine on alati seotud ohtudega. Seetõttu tuleks antud tegevus ette võtta viimase võimalusena, kui klassiruumis pole end enam võimalik kaitsta (tulekolle asub klassiruumis, klassiruumi on sattunud suurel määral suitsu ning seda pole võimalik tuulutada vms). Läbi suitsuse ruumi liikumiseks tuleb õpetaja korraldusel organiseeritult tegutseda, võimalusel on tarvis katta suu ja nina märja riidega.
- Koolimajast väljumisel peab õpetaja võtma kaasa õpilaste nimekirja, mille alusel saab kontrollida, kas kõik on hoonest väljunud.
- Peale koolimajast väljumist peavad kõik klassid koos püsima ning vastavalt kooli evakuatsiooniplaanile (vt Lisa 1) liikuma ettenähtud kohta.

2.2 Äkkrünnak

Äkkrünnakuna käsitletakse seda, kui:
1. õpilasel koolis kaasas ründevahend, kuid otseselt ei ole veel rünnanud
2. üks või mitu isikut püüavad relva või muu ründevahendiga vigastada või tappa inimesi koolis.

Relva märkamise korral:

- Hinda situatsiooni, taga enda ohutus
- Teavita päästeteenistust
- Kogu infot
- Võimalusel eralda ründaja või ründamiskahtlusega isik (näiteks lukusta ta ruumi)
- Ära kasuta jõudu, ära püüa temalt relva ära võtta
- Jää rahulikuks
- Võimalusel informeeri kooli direktorit

Tulistamise korral:

- Säilita rahu
- Võimalusel ära suhtle tulistajaga ega ärrita teda rääkima
- Võimalusel vii hoonest eemale teised õpilased
- Võimalusel teavita direktorit, õppejuhti või majandusjuhti
- Kriisigrupp koostöös politseiga tegutseb edasi vastavalt olukorrale ja korraldustele

Vägivaldse sissetungi korral:

- Teavita kooli juhtkonda
- Säilita rahu
- Võimalusel ära suhtle sissetungijaga ega ärrita teda
- Vajadusel kutsu abi
- Võimalusel helista 112

2.3 Füüsiline vägivald

Vägivaldne käitumine õpilaste vahel:

- Hinda kainelt olukorda jäädes ise rahulikuks
- Hüüa kaklejaid nimepidi, püüdes pöörata nende tähelepanu endale
- Palu kaasõpilasi füüsiliselt kaklejad teineteisest eemale sikutada.

- Vajadusel anna esmaabi
- Vajadusel kutsu kiirabi
- Informeeri klassijuhatajat ja sotsiaalpedagoogi

2.4 Õpilane alkoholijoobes või meelemürkide mõju all

- Alkoholi või narkojoobe kahtluse korral teavita politseid
- Joobe tuvastamine on politsei pädevuses
- Vajadusel kutsu kiirabi
- Klassijuhataja /direktor teavitab juhtunust vanemaid ja sotsiaalpedagoogi
- Vanemad kutsutakse kooli lapsele järele

2.5 Surmajuhtum

Õpilase surmajuhtumi korral väljaspool kooli:

- Kontrolli informatsiooni
- Klassijuhataja edastab info kooli juhtkonnale
- Klassijuhataja suhtleb perekonnaga
- Õppejuht kutsub kokku õpetajaskonna ja teavitab neid
- Leinasümboolika kasutamine fuajees
- Klassi õppetöö ümberkorraldamine
- Psühholoogilise abi võimaldamine
- Õpilase isiklike asjade ja koolitööde toimetamine vanemateni
- Klassi osalemine matustel vanemate nõusolekul
- Vanemate nõusolekul suhtlemine meediaga

Õpilase surmajuhtumi korral koolis:

- Püüa hinnata olukorda rahulikult ja mitte sattuda paanikasse
- Kontrolli informatsiooni
- Teavita kiirabi ning politseid
- Edasta info kooli juhtkonnale/klassijuhatajale
- Õpilastega suhtlemine ja õnnetuspaiga eraldamine
- Juhtkond suhtleb perekonnaga
- Õppejuht kutsub kokku õpetajaskonna ja teavitab olukorrast
- Leinasümboolika kasutamine fuajees

- Klassi õppetöö ümberkorraldamine
- Psühholoogilise abi võimaldamine
- Õpilase isiklike asjade ja koolitööde toimetamine vanemateni
- Klassi osalemine matustel vanemate nõusolekul
- Vanemate nõusolekul suhtlemine meediaga
- Vestlused klassides

2.6 Liiklusõnnetus õpilasega

- õpilastega õppekäigul olles
- väljaspool kooliaega toimunud õnnetus

Ennetustöö

- Iga klassijuhataja tööplaanis on liikluse teema väga olulisel kohal.
- Algklassides igakuine liiklusohutusele tähelepanu pööramine suurem, arvestamine aastaaegade eripäradega.
- Õpilastele selgitada, kuidas ühiselt grupis ohutult liikuda, turvalisuse tagamise vajalikkus.

Kui õpilastega õppekäigul olles satub laps liiklusõnnetusse:

- Õnnetuse järel teatada kiiresti päästeteenistusse, edastada lapse andmed.
- Anda esmaabi, vajadusel päästeteenistusest juhtnööre saades.
- Tegeleda teiste lastega, neid rahustama, liikuma võimalusel õnnetuspaigast eemale turvalisemasse paika.
- Päästeteenistuse saabudes peab täiskasvanud saatja kindlasti teavitada kooli juhtkonda sündmustest.
- Ülejäänud õpilased turvaliselt transportima kooli tagasi, vajadusel kaasama psühholoogi või sotsiaalpedagoogi lastega rääkima.
- Teistele lastevanematele õnnetu juhtumi informeerimine, et vältida erinevate ebatäpsete sündmuskirjelduste tekkimise võimalust.

Kui õpilasega juhtub liiklusõnnetus koolivälisel ajal:

- Klassikaaslastega rääkida rahulikult juhtunust, kui lapsevanem on selleks andnud loa.
- Organiseerida kannatanu külastamine paari klassikaaslase või õpetaja poolt, kui lapsevanem seda soovib.
- Liiklusohutusest tundides läbiva teemana pöörata järgneval perioodil suuremat tähelepanu.

Millele pöörata tähelepanu?

- Lastevanemate kontaktandmed peavad olema kiiresti kättesaadavad.
- Iga 10 lapse kohta peab olema kaasas täiskasvanud saatja.
- Õpilaste eelnev instrueerimine enne kooli territooriumilt lahkumist.
- Töökorras mobiiltelefoni olemasolu.

2.7 Koolitraumad

Kooli traumadeks võivad olla:

- Luumurrud
- Põrutus
- Põletus
- Mürgitus
- Haavad
- Minestamine
- Krambid
- Kaela ja seljavigastused
- Õhupuudus (võõrkeha hingamisteedes)
- Rindkere valu
- Amputatsioon

1. **Nõuanded kohe tegutsemiseks selliste juhtumite korral:**

- Jää rahulikuks, veendu et lähenemine ei kahjustaks sind ennast
- Hinda kannatanu seisundit
- Helista 112
- Anna esmaabi
- Ära jäta kannatanut üksi
- Teata juhtunust kooli juhtkonnale
- Oota abi

2. **Tegutsemine pärast traumat**

- Õnnetuse põhjalik analüüs
- Vestlused
- Psühholoogi abi

3. **Ennetavad tegevused**

- Ohutustehnika regulaarne tutvustamine
- Esmaabi õpetamine ja kordamine
- Ohtlike olukordade kohene märkamine (augud, libedus, juhtmed) ja likvideerimine
- Töötajate ja õpilaste juhendamine

2.8 Suitsiid

Kooli õpilaste ja personali suitsiidi korral:

- Suitsiidist teadja teavitab direktorit
- Direktor kutsub kokku kriisimeeskonna
- Kriisimeeskond lepib kokku tegevused
- Kriisimeeskond annab tegevuskavast teada õpetajatele ja õpilastele

Juhised suitsiidi käsitlemiseks personalile:
Anna informatsiooni toimunust. Anna tõene ülevaade juhtunust, räägi vaid teadaolevaid fakte. Püüa jääda oma väljendustes rahulikuks ning kirjeldada juhtumit selgelt ja lihtsalt.
Kui sul on mingitel põhjustel raske üksi rääkida, kutsu endale kindlasti appi kolleeg või kriisimeeskonna liige.

- Anna aega reageerimiseks ja küsimuste esitamiseks.
- Laste reaktsioone ja mõtteid tuleb igati respekteerida. Enesetappude korral on kõige tähtsamaks julgus rääkida vastuolulistest ja keelatud häbi- ja süütunnetest ning nende aktsepteerimine.
- Julgusta õpilasi juhtunust rääkima. Sageli tahetakse kriisiolukorrast korduvalt rääkida ja küsida samu küsimusi, sest toimunut on raske omaks võtta. Julgusta lapsi rääkima nii juhtunuga seotud faktidest kui ka oma tunnetest. Leppige vajadusel kokku ajad, millal te koolipäeva jooksul juhtunust räägite.
- Säilita klassis tavapärased reeglid. Toeta õpilaste igasugust tegevuslikku aktiivsust (nt. klassi koristamine jm rutiinsed tegevused). See süvendab kokkukuuluvus- ja turvatunnet ning aitab taastada kontrolli tunnete üle.
- Muuda ajutiselt õppekava. Peale traumaatilisi sündmusi on õpilastel raskusi keskendumise ja mäluga ning alaneb õpivõime. Kontrolltööd tuleks mõned päevad edasi lükata. Ka kodutöid võiks mõneks ajaks vähendada.
- Ole tähelepanelik riskiõpilaste suhtes. (Kõrgenenud riskiga õpilasteks võivad olla kannatanu õed/vennad, lähedased sõbrad, tugevaid emotsionaalseid reaktsioone ilmutanud lapsed, sündmuse pealtnägijad, need, kel on peres probleeme või on kaotanud pereliikme, depressiooniilmingute või suitsiidikalduvustega õpilased) Nad võivad vajada individuaalset psühholoogilist esmaabi.
- Ole tähelepanelik ka teiste õpilaste ja koolitöötajate suhtes, vajadusel korraldab kriisimeeskond psühholoogilise esmaabi osutamise.
- Aita taastada enesekontroll. Tugevad tunded on kriisiolukorras loomulikud. Aita neil maha rahuneda ja oma käitumise üle kontroll saavutada.
- Hoia kontakti teiste õpetajate, kooli personali ja lastevanematega. Tähtis on teada, kuidas õpilased kriisiolukorras hakkama saavad mitte ainult koolis, vaid ka kodus ja väljaspool. Nii mõnigi õpilane võib vajada spetsialisti abi. Vanemadki vajavad juhtnööre
- Ole oma käitumisega õpilastele eeskujuks. Mida enam täiskasvanud annavad eeskuju, kuidas olla asjatundlik, probleeme lahendav ning samas kaastundlik ja hooliv, seda enam on ka lapsed võimelised käituma adekvaatselt.

- Ole teadlik oma reaktsioonidest ja hoolitse ka enda eest. Lubatud on näidata ka oma tundeid, kuid mitte kaotada kontrolli. Ära jäta ennast üksi, räägi kolleegidega, jaga oma tundeid ja mõtteid, vajadusel otsi abi spetsialistidelt.
- Väga oluline on, et koolielu läheks võimalikult kiiresti normaalset rada pidi edasi. Ei ole soovitav suuri ümberkorraldusi teha ega lasta lastel, keda see kõige lähemalt on puudutanud, üksinda koju jääda. Neil on kõige parem olla tavalises koolikeskkonnas.
- Kui enesetapp on juhtunud koolivaheajal, organiseeritakse mälestusrituaalid pärast tagantjärgi, kui lapsed on tulnud tagasi kooli.

Kui enesetapp või enesetapukatse toimub tundide ajal:

- Kanna hoolt selle eest, et õpilased ei pääseks sündmuskohale või lahkuks sealt kohe. NB! Hoolitse, et õpilased ei jääks seejuures üksi
- Helista kohe häirekeskusesse(112)
- Teavita kooli juhtkonda
- Surmateate viib koju politsei
- Seejärel võtab koduga ühendust kooli direktor
- Kriisimeeskond korraldab sündmust vahetult pealt näinud õpilastele ja õpetajatele psühholoogilise esmaabi võimaluse

2.9 Toidumürgitus koolis

Millised on toidumürgituse tunnused?

Ägeda toidumürgistuse tunnused avalduvad 2-10 tundi pärast söömist. Nähtudeks on iiveldus, sage oksendamine, tugev kõhulahtisus. Temperatuur võib olla veidi kõrgenenud ja hiljem isegi madalam tavalisest. Täiskasvanul muutub seisund väga harva ohtlikuks ja kestab halb 4-6 tundi, kuid väikelastel võib seisund muutuda mõne tunniga eluohtlikuks. Eriti kiirelt kurnab ära sage oksendamine koos kõhulahtisusega.

Mida teha?

- Toidumürgistuse kahtluse korral kutsu kooli esmaabiandja või tervishoiutöötaja
- Vajadusel kutsu kiirabi (112)
- Kui õpilane kaotab teadvuse, aseta ta külili
- Kui õpilane lõpetab hingamise, alusta elustamist

KINNITATUD
Lagedi Kool
13.11.2017
direktori käskkiri nr 1-2/90

3 JUHISED ÕPETAJALE

1. Teavita hädaolukorrast päästeteenistust numbril 112 (ei ole vaja karta, et keegi teine on juba helistanud – siin kehtib põhimõte, et pigem rohkem kui üldse mitte keegi).
2. Ole aktiivne ja otsustav. See aitab kaasa õpilaste turvatunde ja tasakaalu taastamisele.
3. Ole lastega koos, ära jäta õpilasi üksi.
4. Vajadusel anna informatsiooni toimunust kiirabitöötajatele, päästeteenistuse- või politseiametnikele. Anna tõene ülevaade juhtunust, räägi vaid teadaolevaid fakte. Püüa jääda oma väljendustes rahulikuks ning kirjeldada juhtumit selgelt ja lihtsalt. Kui sul on mingitel põhjustel raske üksi rääkida, kutsu endale appi kolleeg või kriisimeeskonna liige.
5. Anna aega reageerimiseks ja küsimuste esitamiseks.
6. Väldi lubadusi. Ära luba, et kõik saab varsti korda, kuid hoia üleval lootust, et lõpuks kriis siiski ületatakse.
7. Julgusta õpilasi juhtunust rääkima. Sageli tahetakse kriisiolukorrast korduvalt rääkida ja küsida samu küsimusi, sest toimunut on raske omaks võtta. Julgusta lapsi rääkima nii juhtunuga seotud faktidest kui ka oma tunnetest. Leppige vajadusel kokku ajad, millal te koolipäeva jooksul juhtunust räägite.
8. Säilita klassis tavapärased reeglid. Toeta õpilaste igasugust tegevuslikku aktiivsust (nt. klassi koristamine jm rutiinsed tegevused). See süvendab kokkukuuluvus- ja turvatunnet ning aitab taastada kontrolli tunnete üle.
9. Muuda ajutiselt õppekava. Peale traumaatilisi sündmusi on õpilastel raskusi keskendumise ja mäluga ning alaneb õpivõime. Kontrolltööd tuleks mõned päevad edasi lükata. Ka kodutöid võiks mõneks ajaks vähendada.
10. Ole tähelepanelik riskiõpilaste suhtes. Kõrgenenud riskiga õpilasteks võivad olla kannatanu õed/vennad, lähedased sõbrad, tugevaid emotsionaalseid reaktsioone ilmutanud lapsed, sündmuse pealtnägijad, need, kel on peres probleeme või on kaotanud pereliikme, depressiooniilmingute või suitsiidikalduvustega õpilased. Nad vajavad kohest individuaalset psühholoogilist esmaabi.
11. Aita taastada enesekontroll. Tugevad tunded on kriisiolukorras loomulikud. Aita neil maha rahuneda ja oma käitumise üle kontroll saavutada.
12. Selgita õpilastele suhtlust ajakirjanikega. Ütle, et nad ei vastaks ajakirjanike küsimustele ilma vanemate loata.
13. Hoia kontakti teiste õpetajate, kooli personali ja lastevanematega. Tähtis on teada, kuidas õpilased kriisiolukorras hakkama saavad mitte ainult koolis, vaid ka kodus ja väljaspool. Nii mõnigi õpilane võib vajada spetsialisti abi. Vanemadki vajavad juhtnööre.
14. Ole oma käitumisega õpilastele eeskujuks. Mida enam täiskasvanud annavad eeskuju, kuidas olla asjatundlik, probleeme lahendav ning samas kaastundlik ja hooliv, seda enam on ka lapsed võimelised käituma adekvaatselt.
15. Ole teadlik oma reaktsioonidest. ja hoolitse ka enda eest. Lubatud on näidata ka oma tundeid, kuid mitte kaotada kontrolli. Ära jäta ennast üksi, räägi kolleegidega, jaga oma tundeid ja mõtteid, vajadusel otsi abi spetsialistidelt.